

_____ *hokimligi*
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ *maktabgacha va*
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
jismoniy tarbiya fani o'qituvchisi
_____ *ning*

20__-20__-o'quv yiliga iqtidorli
o'quvchilar uchun

“SHASHKA” NOMLI

TO'GARAK
HUJJATLARI

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

<i>№</i>	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
<i>1.</i>							
<i>2.</i>							
<i>3.</i>							
<i>4.</i>							
<i>5.</i>							
<i>6.</i>							
<i>7.</i>							
<i>8.</i>							
<i>9.</i>							
<i>10.</i>							
<i>11.</i>							
<i>12.</i>							
<i>13.</i>							
<i>14.</i>							
<i>15.</i>							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yiliga iqtidorli o‘quvchilar uchun tuzilgan “Shashka” nomli
to‘garagining
ISH REJASI**

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Kirish	1		
2.	Shashka - sport turi.	1		
3.	Shashka necha yoshda?	1		
4.	Maktab yoshdagi bolalar uchun shashka tarixi	1		
5.	Shashka nima?	1		
6.	O‘ynaladigan taxta	1		
7.	Diagonallar	1		
8.	O‘yinning maqsadi	1		
9.	Shashka o‘yin qoidasi	1		
10.	Mashxur shashkachilar	1		
11.	Shashka o‘yin qoidasi	1		
12.	Ba’zi qoidalarning qisqacha mazmuni	1		
13.	Boshlang‘ich pozitsiyasi	1		
14.	Xonimlar	1		
15.	Shashka bo‘yicha musobaqalar	1		
16.	Mas’uliyatli va muhim turnirlar	1		
17.	Shashka federatsiya	1		
18.	Yangi boshlanuvchilar uchun shashka o‘yining qoidalari	1		
19.	Qanday qilib shashka o‘ynash kerak	1		
20.	Bajarish va qilmaslik	1		
21.	Shashka turlari	1		
22.	Tovush belgilarining ma’nosi	1		
23.	Rus shashka	1		
24.	O‘yin final bosqichi shartlari	1		
25.	Qanday o‘ynash <u>xitoy tomga?</u>	1		
26.	Shashka variantlari	1		
27.	Bir nechta yirik hayot xakerlari	1		
28.	Qiziq faktlar	1		
29.	O‘yin strategiyalari	1		
30.	Raqibning shashkalarini ustidan sakrab ularni urish	1		
31.	Himoyada o‘ynamang	1		
32.	Shashka qachon qurbon bo‘lishini biling	1		
33.	Raqibning shashkalarini to‘sib qo‘ying	1		
34.	Ustozlarning o‘yinini tomosha qiling	1		

Mavzu: Kirish

I. Maqsad:

1. Ta’limiy: Shashka haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakllantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shahka taxtasi, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar.

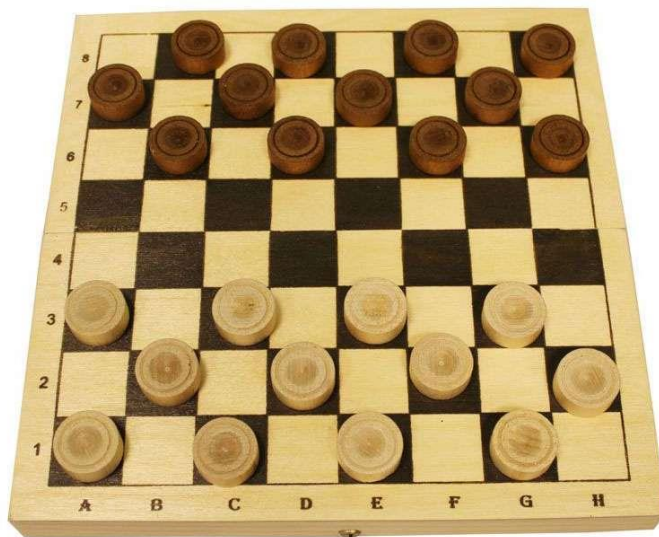
III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma’naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Shashka (arab. — naqsh tosh; ing. draught — reja) — sport turi. O‘yindan maqsad raqib donalarini tugatish yoki ularni yura olmaydigan holatga tushirish. Ikki xil (oq va qora) rangdan teng katakli taxta (sath)da ikki xil rangdagi donalarda o‘ynaladi. Shashkaning taxtadagi kataklar, donalar soni va o‘yin qoidalariga qarab turli xillari bor. Ular ichida eng keng tarqalgani rus, ingliz, nemis, ispan Shashkasi (64 xonali taxta, 12 tadan dona), xalqaro Shashka (100 katakli taxta, 20 tadan dona), Kanada Sh. si (144 xonali taxta, 30 tadan dona) dir. Shashkada donalar diagonal bo‘yicha qora kataklar bo‘ylab oldinga bir katak suriladi. Rakib donalarini oldinga va orqaga urish mumkin. Gorizontal so‘nggi qatoriga chiqqan dona damka hisoblanadi. Damka taxta bo‘ylab istalgan masofaga yura oladi.

VI .Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir birlari bilan tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII . Uyga vazifa : O‘tilgan mavzuni mustaxkamlab kelish.

Mavzu: Shashka - sport turi.

I. Maqsad:

1. Ta’limiy: Shashka haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakillantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shashka taxtasi, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma’naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Shashka

O‘yindan maqsad raqib donalarini tugatish yoki ularni yura olmaydigan holatga tushirish.

Ikki xil (oq va qora) rangdan teng katakli taxta (sath)da ikki xil rangdagi donalarda o‘ynaladi. Shashkaning taxtadagi kataklar, donalar soni va o‘yin qoidalariga qarab turli xillari bor. Ular ichida eng keng tarqalgani rus, ingliz, nemis, ispan shashkasi (64 xonali taxta, 12 tadan dona), xalqaro shashka (100 katakli taxta, 20 tadan dona), Kanada shashkasi (144 xonali taxta, 30 tadan dona)dir. Shashkada donalar diagonal bo‘yicha qora kataklar bo‘ylab oldinga bir katak suriladi. Raqib donalarini oldinga va orqaga urish mumkin. Gorizontaal so‘nggi qatoriga chiqqan dona damka hisoblanadi. Damka taxta bo‘ylab istalgan masofaga yura oladi.

VI .Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir birlari bilan tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida, mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII . Uyga vazifa : O‘tilgan mavzuni mustaxkamlab kelish.

Mavzu: Shashka necha yoshda?

I. Maqsad:

1. Ta’limiy: Shashka haqida o‘quvchilarda tushunchalar hosil qilish

2. Tarbiyaviy: O‘quvchilarga mashg‘ulotni tushuntirish jarayonida ularni ona Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash.

3. Rivojlantiruvchi: O‘quvchilarda hosil bo‘lgan malaka, tushuncha va ko‘nikmalarni shakllantirish.

II. Ko‘rgazma qurollar: Shashka taxtasi, mavzuga oid ko‘rgazmali rasmlar.

III. O‘tgan mavzuni mustahkamlash: O‘tgan mavzu yuzasidan savol-javob orqali guruhlar bilan ishlab mavzu haqidagi fikrlar va umumiy hulosalar mustahkamlanadi.

IV. Mashg‘ulotning borishi:

Tashkiliy qism: Salomlashish, davomatni aniqlash, tozalikni nazorat qilish, ma’naviyat daqiqasini o‘tkazish

V. Yangi mavzu bayoni

Odamzot o‘ynaydigan ikki eng qadimiy o‘yinlar —

bu, shaxmat va shashka. Ular bir-biriga ancha

o‘xshash, biroq shashka birmuncha oddiy bo‘lgani tufayli u birinchi paydo bo‘lgan deb hisoblanadi.

Ilk Misrda ham shashka o‘ynashardi, bu o‘yinning yoshi 5000 yildan oshadi. Platon va Gomer o‘z

asarlarida shashka o‘yinini tilga olib o‘tganlarmi,

demak, shashka qadimgi Yunonistonda ham

ma’lum bo‘lgan. Rimliklar bu o‘yinni yunonlardan

o‘zlashtirganlar deb hisoblanadi, O‘yin xususidagi

ilk qaydlarda uni o‘ynash uchun hozirgisiga

o‘xshash taxtadan foydalanilganligi va har bir raqib

tomondan 12 kishi ishtirok etganligi eslatiladi.

Shashkaga oid birinchi kitob 1547 yili Ispaniyada

chop etilgan edi. 1620 yili shu mamlakatda bu

o‘yinga oid boshqa kitob ham chiqadi. Unga o‘z

zavqini hozir ham saqlab qolgan yurish va kombinatsiyalardan misollar kiritilgan edi. Ispanlar bu

o‘yinni mavrlardan, ular esa o‘z navbatida arablardan o‘rgangan deb hisoblashadi. Angliyada esa

shashkaga oid dastlabki kitob 1756 yilda paydo bo‘lgan. 1800 yilda Joshua Sturges tomonidan

yozilgan tag‘in bir kitob chiqadi va u shashka o‘yini bo‘yicha dasturilamalga aylanadi, undan ellik

yil mobaynida keng foydalanishgan. Bugun shashkani millionlab odamlar o‘ynaydi. O‘yin

muallimlar tomonidan mantiqiy tafakkur va diqqat-e’tiborni o‘stirishning eng yaxshi usuli-vositasi

sifatida tan olingan. To‘shakka mixlanib qolgan yoki uzoq davom etgan xastalikdan so‘ng

sog‘ayayotgan ko‘plab odamlar shifokorlarning tayinloviga ko‘ra shashka o‘ynashadi. Shifokorlar

bu o‘yinni bemorga muolajaviy ta’sir ko‘rsatadi, deb hisoblaydilar.

VI. Yangi mavzuni mustahkamlash: O‘tilgan mavzu yuzasidan o‘quvchilarni savollariga javob

beriladi ularga shashka haqida olayotgan bilimlari va tushunchalari haqida so‘ralib bir birlari bilan

tasurotlarini o‘rtoqlashadilar.

VII. O‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash: Mashg‘ulot yakunida,

mashg‘ulotda faol qatnashgan o‘quvchilarni rag‘batlantirish, mashg‘ulotni yakunlash.

VIII. Uyga vazifa : O‘tilgan mavzuni mustahkamlab kelish.

*v**eb**-saytimiz: **Zokirjon.com***

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog‘lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so‘raladi.

Telegramda murojaatingizga o‘z vaqtida javob beriladi

**40 listdan iborat iqtidorli o‘quvchilarga
34 soatli “Shashka” to‘garagini to‘liq holda olish
uchun telegramdan yozing.**

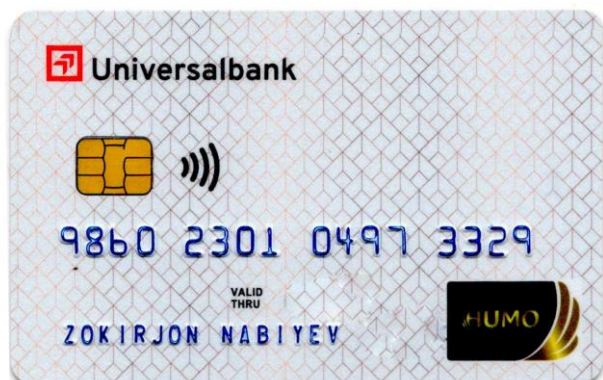
Narxi: 20 ming so‘m

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To‘lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To‘liq holda olganingizdan so‘ng:

Faqat o‘zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.